

POLSKI ŻOŁNIERZ PRAWOSŁAWNY

Rok XXV Nr 3 (101)

lipiec, sierpień, wrzesień

ISSN 1233-7587

KWARTALNIK PRAWOSŁAWNEGO ORDYNARIATU WOJSKA POLSKIEGO

foto: M. Łuksza

- XXIV pielgrzymka wojska i służb mundurowych na św. Górę Grabarkę
- Poświęcenie pierwszej po wojnie Prawosławnej Katedralnej Cerkwi Wojska Polskiego
- Prawosławne obchody święta Wojska Polskiego
- Powstanie i początki działalności duszpasterstwa wojskowego wyznania prawosławnego w Wojsku Polskim (1919-1921)

W numerze

Kazanie wygłoszone na św. Górze Grabarce w dniu święta Przemienienia Pańskiego	3
XXIV pielgrzymka wojska i służb mundurowych na św. Górę Grabarkę	4
Poświęcenie pierwszej po wojnie Prawosławnej Katedralnej Cerkwi Wojska Polskiego	6
Katowice: obchody Święta Wojska Polskiego	6
Prawosławne obchody święta Wojska Polskiego	7
Uroczystości 75. rocznicy bitwy pod Monte Cassino	8
Obchody 100-lecia 22 Wojskowego Szpitala Uzdrowiskowo – Rehabilitacyjnego w Ciechocinku	9
25-lecie 2. Pułku Rozpoznawczego	10
Święto Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych	10
Święto prawosławnej parafii wojskowej w Białymstoku	11
Święcenia kapłańskie w warszawskiej parafii wojskowej	11
Kolonie letnie dla dzieci z rodzin mundurowych w Cieplicach	12
100-lecie Policji w prawosławnym ordynariacie	12
75. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego	13
Obchody setnej rocznicy Polskiej Policji Państwowej w cerkwi katedralnej w Lublinie	14
Prawosławny oficer	14
Przycięga wojskowa duchowieństwa	15
Powołanie nowych żołnierzy	16
Promocja oficerska	16
Powstanie i początki działalności działalności duszpasterstwa wojskowego wyznania prawosławnego w Wojsku Polskim (1919-1921)	17

Od redaktora,

Szanowni Czytelnicy,

Z przyjemnością oddajemy w Państwa ręce numer kwartalnika Polski Żołnierz Prawosławny.

W niniejszym numerze, który ilustruje szerokie spektrum misji ordynariatu, jako wojskowej diecezji i nieodłącznej części życia Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, prezentujemy różnorodne artykuły, a także relacje z bogatego kalendarza działalności prawosławnego duszpasterstwa wojskowego i kapelańskiego w służbach mundurowych.

Ostatni okres był obfity w ważne wydarzenia i uroczystości. Historycznym wydarzeniem było z pewnością poświęcenie pierwszej po wojnie Prawosławnej Katedralnej Cerkwi Wojska Polskiego pw. św. Jerzego Zwycięzcy w Warszawie. Zgodnie z nauką prawosławną, fakt ten daje naszej świątyni wojskowej sakramentalne prawo udzielania w niej ołtarzu święceń diakońskich, kapłańskich i biskupich. Już na pierwszych liturgiach odbyły się zatem na nowo poświęconym ołtarzu święcenia diakonatu i kapłaństwa.

Już po raz dwudziesty czwarty zorganizowano, coraz bardziej liczną, pielgrzymkę wojska i służb mundurowych na św. Górę Grabarkę. W kwartalniku zamieściliśmy także relację z prawosławnych obchodów święta Wojska Polskiego i 100-lecia Polskiej Policji Państwowej oraz wiele innych.

Państwa uwadze polecamy również artykuł dr. hab. Jerzego Grzybowskiego, dotyczącego powstania i początków działalności duszpasterstwa wojskowego wyznania prawosławnego w Wojsku Polskim w latach 1919-1921.

Życzymy miłej lektury.

Marta Łuksza

„Polski Żołnierz Prawosławny” – kwartalnik Prawosławnego Ordynariatu WP

Redaguje Kolegium. Redaktor naczelny – mgr Marta Łuksza

Adres Redakcji: 00-909 Warszawa, ul. Żwirki i Wigury 9/13, tel. 261 848 752, fax 261 847 745

www.prawoslawnyordynariat.wp.mil.pl, e-mail: pzp.redakcja@gmail.com

Skład, łamanie, druk: DWS. Zam. 1071. 2019

Nakład: 3000 egz.

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów,
zastrzega sobie prawo do redagowania i skracania nadesłanych materiałów oraz zmiany tytułów.

Kazanie wygłoszone na św. Górze Grabarce w dniu święta Przemienienia Pańskiego

Drodzy Bracia i Siostry,

W dniu dzisiejszym Cerkiew prawosławna obchodzi święto Przemienienia Pańskiego. Dla Prawosławia w Polsce wiąże się ono nierozdzielnie ze św. Górą Grabarką - miejscem modlitwy, ascezy i postu. Jest to święto, które stanowi antycypację tryptyku tych trzech wartości duchowych determinujących całą naszą egzystencję.

Według świadectwa Apostoła Łukasza, celem wejścia Chrystusa na św. Górę Tabor było nie Przemienienie a właśnie modlitwa. Przemienienie, jako przejaw nadzwyczajny, było jedynie jej rezultatem. Podczas modlitwy „wygląd jego oblicza odmienił się, a szata jego stała się biała i lśniąca” - relacjonuje apostoł Łukasz (Łuk 9, 29). Modlitwa zaś nie może być zrealizowana w pełni bez ascezy i postu. Nie jest więc przypadkiem, iż święto Przemienienia Pańskiego obchodzone jest w czasie postu poprzedzającego Zaśnięcie Najświętszej Marii Panny.

Nasza ikonografia jest ascetycznym unaocznieniem wydarzenia zaistniałego na Górze Tabor. Widzimy w niej Chrystusa w białych szatach. Otacza go tak zwana mandorla, która symbolizuje niepoznawalną istotę Bożą, dlatego została namalowana w ciemnym kolorze. Złote promienie odzwierciedlają Boskie energie, których źródłem jest właśnie mandorla. Ikona zatem opowiada nie tylko o tym, co wydarzyło się na św. Górze Tabor, ale dotyka ona również przeznaczenia człowieka, jego zmartwychwstania i jego ostatecznego uczestnictwa w pełni, jaką jest Chrystus. Będziemy zdolni ujrzyć się nawzajem jako stworzonych na obraz i podobieństwo Boże. Dokona się nasza wewnętrzna metamorfoza, uwieńczeniem której będą słowa wypowiedziane przez wielu św. Ojców naszej Cerkwi: „Bóg stał się człowiekiem, aby człowiek mógł stać się bogiem”.

Uczestnictwo w Bogu oznacza przebóstwienie. Człowiek posiada tę wspaniałą możliwość otwarcia przed Bogiem nagości swojej duszy, opowiedzenia o wszystkim Bogu w modlitwie. Odpowiedzią na taką modlitwę może być spotkanie Boga „twarzą w twarz” poprzez wizję Jego niestworzonego świata. Niepodważalny truizm patrystyczny potwierdza, iż osoba wchodząca w coraz ściślejszy kontakt z Bogiem nie może pozostawać poza światłem. Tak się stało również z apostołami obecnymi na Górze Tabor. Przemienienie w istocie rzeczy było ich przemienieniem. Otrzymali oni bowiem łaskę ujżenia części Boskości Chrystusa poprzez Jego światłość, kontemplowania chwały Pana ukrytej pod postacią Jego kenozy i nagle odsłoniętej ich otwartym oczom. Byli oni świadkami trynitarnego teofanii, wraz z głosem Ojca i Duchem Świętym w świetlistym obłoku.

Podążając zatem śladami nauki Cerkwi prawosławnej dostrzegamy, iż ci, którzy stali się godni ujżenia Boga

ujrzeli Go jako światło. Chrystus, będąc też człowiekiem, ukazał Swoją Boskość poprzez światło ludzkiego ciała. Oznacza to, iż nasze ciało nie jest przeszkodą w tego rodzaju doświadczeniach mistycznych. Mówiąc o Bogu jako świetle, nie możemy tego uznać za pojęcie abstrakcyjne. W życiu duchowym istnieje pewna zależność, bez której nie można mówić o uczestnictwie w Bogu. Jest to zależność praktyki i teorii. Każdy z nas, Drodzy Bracia i Siostry, może osiągnąć taki stan. Wymagana jest jednak akceptacja współpracy (gr. *synergis*) z Bogiem z naszej strony. Bóg nie ingeruje na siłę w życie człowieka. Nie zmusza go też do niewolniczej subordynacji. Oczekuje na jego szczerą i oddaną miłość. To właśnie ona będzie początkiem spotkania z naszym Stwórcą.

Żyjemy w czasach, które dają się określić jako interesujące, a jednocześnie niepokojące. Dominacja materialności nad duchowością nie należy już do rzeczy nowych. Jednostka ustępuje miejsca ogółowi. Człowiek zatracza poczucie własnej wartości. Zapomina się o tym, iż duchowość wschodnia jest duchowością personalistyczną. Pojęcie „udoskonalenia” człowieka, zachowania go jak najdłużej przy życiu, wyobcowowało pojęcie duchowej metamorfozy i życia w Chrystusie. Stworzenie często ingeruje w kompetencje Stwórcy.

Na pytanie, do czego to doprowadzi trudno jest udzielić odpowiedzi. Odczuwanie więc strachu wydaje się całkowicie uzasadnionym stanem emocjonalnym. Większość tego, co widzimy i co słyszymy, wydaje się służyć tylko temu, by wprowadzić nas w jeszcze większy niepokój i przerażenie. Grzech niestety nabiera wartości etycznych.

Bracia i Siostry! Nie lękajmy się jednak niczego. Chrystus jest Miłością i tych, którzy Go naprawdę miłują, wynagradza swoją łaską i szczodrością. Upadek nie powinien być przyczyną frustracji i zwątpienia. Popęlenie grzechu, stan duchowej apatii owszem oddala człowieka od Boga ale istnieje zawsze droga powrotu. Musimy jednak dokonać *metanoi*, to znaczy wewnętrznej przemiany. Powracajmy zawsze do Boga, Który tak, jak zstąpił do otchłani piekielnej by wyciągnąć z niej sprawiedliwych, tak zstępuje do otchłani naszego grzechu, bez względu na to, jak wielkim wydawałby się on być. Wystarczy tylko, abyśmy tego pragnęli. W tym właśnie zawiera się wielkość Prawosławia i jego uniwersalność.

Dzisiejszy świat potrzebuje ludzi oddanych Bogu. Umacniajmy się nawzajem w naszej wierze. Chrystus poprzez Swoje Przemienienie miał na celu umocnienie apostołów przed tym, co miało nastąpić za sześć dni. Ujrzeli oni część chwały Bożej, aby zrozumieć dobrowolną mękę i Zmartwychwstanie Pana. Dzisiaj Chrystus umacnia nas w tym w świętej Liturgii. Podczas dzisiejszego święta więk- ▶

► szość z nas przystąpi do św. Eucharystii. Przyjmie Ciało i Krew Chrystusa. Postarajmy się przystąpić do Niej godnie i świadomie. Jest Ona bowiem warunkiem naszego uczestnictwa w Bogu. Bez Eucharystii i Cerkwi nie możemy mówić o naszym przemienieniu i zbawieniu. Prawosławie postrzega Eucharystię jako tajemnicę prawdziwej i realnej wspólnoty z Chrystusem. Przystępując do Niej jednoczymy się również nawzajem, bowiem Boska Liturgia uczy prawdziwego stosunku pomiędzy jednostką a społecznością. To właśnie tylko wtedy moglibyśmy odnieść się do tak propagowanego dzisiaj procesu globalizacji, który nie może być dokonywany jedynie na płaszczyźnie działań ekonomicznych.

Drodzy Bracia i Siostry!

Przemienienie Pańskie umacnia nasze osłabłe siły duchowe, nadaje naszemu życiu inny wymiar i sens, skłania nasze dusze do przyjęcia tego, co Boskie i wieczne. Niech nikt z obecnych na dzisiejszym święcie nie opuszcza tego miejsca, jeżeli nie zabierze ze sobą chociaż cząstki taborzkiego światła, a ono niech będzie drogowskazem w naszym życiu i pozwoli nam na zrozumienie tego, co do nas mówi Bóg w Trójcy Świętej.

Panie Jezu Chryste, niech nas oświeci światło Twego Oblicza poprzez modlitwy Przenajświętszej Bogurodzicy. Amen!

abp Jerzy (Pańkowski)

XXIV pielgrzymka wojska i służb mundurowych na św. Górę Grabarkę

Święta Góra Grabarka to miejsce wyjątkowe, bardzo urokliwe, gdzie na wzgórzu pośród tysięcy wotywnych krzyży znajduje się niewielka cerkiewka i żeński monaster. To miejsce, do którego od 1710 r. spieszą pielgrzymi, aby otrzymać ukojenie i duchową radość.

Tradycyjnie pielgrzymkę rozpoczęła Boska Liturgia w cerkwi pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Siemiatyczach, gdzie Prawosławny Ordynariusz Wojskowy w słowie skierowanym do żołnierzy i funkcjonariuszy służb mundurowych zaznaczył między innymi to, jak ważnym jest pokładanie ufności w Bogu. *Tam, gdzie człowiek pokłada nadzieję*

i w naszym życiu Chrystus pojawia się wszędzie tam, gdzie gaśnie ludzka nadzieja, ale i wówczas, kiedy człowiek przestaje w końcu pokładać nadzieję w samym sobie. Następnie ordynariusz dziękował przybyłym funkcjonariuszom za trud codziennej służby i pracę, którą wykonują, pełniąc swoją służbę w różnych obszarach.

W tym roku pielgrzymka służb mundurowych do monasteru na Św. Górze Grabarce była najliczniejszą z przybyłych na Św. Górę. Liczyła około 800 osób.

Większość trasy pielgrzymi przeszli z modlitwą na ustach, niektórzy zatopieni w myślach, niosąc wotywny krzyż, ale też przede wszystkim swoje troski, prośby, dziękczynienia. Wszystko to nieśli na miejsce uświęcone modlitwą wielu pokoleń. Droga zdawała się być prosta i prowadziła jakby w górę ku cerkwi, która stoi na jej szczycie. Wyjątkowa przyroda, po obydwu stronach drogi, jakby pomagała, wtórowała śpiewom pielgrzymów i wskazywała poniekąd kierunek do docelowego miejsca, gdzie konary, gałęzie, czuby sosen sięgają do błękitnego nieba, nachylone lekko w stronę cerkwi

w samym sobie, gdzie jest pycha, tam również pojawia się strach, który paraliżuje i uniemożliwia wykonanie misji czy też zadania, jakie przyświeca mundurowym – mówił hierarcha. Ale strach przestaje paraliżować wówczas, gdy człowiek przestaje pokładać nadzieję w sobie. Ewangelia pokazuje nam, że kiedy więcej nadziei pokładamy w nas samych, tym więcej spotyka nas zawodu i strachu. Kiedy ufamy tylko sobie, kiedy sami stajemy się demiurgami naszego życia, wtedy nasza wyobraźnia buduje kolejne przestrzenie strachu, lęku i obawy przed życiowymi wyzwaniami. Chrystus pojawił się tam, gdzie zgasała nadzieja wśród apostołów. Na buszującym i szalejącym morzu. I ta wyciągnięta ręka Jezusa Chrystusa, tak jak do tonącego Piotra, czeka na każdego człowieka. Ale

fol. M. Łuksza (2)

pw. Przemienienia Pańskiego. Gdzie pośród ich wiekowych konarów naturalnie wplecione stoją tysiące wotywnych krzyży, które są świadkami losów człowieka.

Coś wyjątkowego jest przecież w tych mundurowych pielgrzymach, którzy angażują się całym jestestwem. Pielgrzymach, którzy dumnie, ale też ze wzruszeniem pokonując trasę, śpiewają proste, jakże wzruszające i prawdziwe słowa pieśni religijnych, dziękując Bogu za wszystko. W owych splecionych barach, plecach, ramionach i rękach żołnierzy i innych formacji mundurowych, takich jak funkcjonariusze Straży Granicznej, Służby Więziennej, Policji, Izby Administracji Skarbowej, Państwowej oraz Ochotniczej Straży Pożarnej, Służby Ochrony Kolei, Lasów Państwowych oraz ich rodzin jest wspólny cel, cel pielgrzymowania, w imię wyższych duchowych wartości, pewna siła, która pozwalała nieść ciężki, kilkumetrowy krzyż.

W roku bieżącym, szczególnymi pielgrzymami byli m. in.: I Zastępca Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych - gen dyw. pil. Jan Śliwka, Szef Oddziału Komunikacji Społecznej IWsp SZ - płk Tomasz Roźniakowski, Dowódca 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego - płk Rafał Tadeusz Lis, Dowódca LITPOLUKRBRIG - płk Dmytro BRATISHKO wraz z żołnierzami z wielonarodowej brygady a także kapelani oraz żołnierze i funkcjonariusze z zagranicy: Słowacji i Ukrainy.

Na świętej Górze, arcybiskup Jerzy zwrócił się do pielgrzymów z okolicznościowym słowem, dziękując za to, że: *czas pielgrzymowania został poświęcony Bogu, że żadna z pełnionych funkcji, czy też mundur jako symbol honoru, godności, nie przeszkadza w wyznawaniu swojej wiary w Boga. Że ta pielgrzymka zjednoczyła przedstawicieli róż-*

nych wyznań, ale także tych, którzy poszukują wiary. Mogliśmy oddać się na krótko myślom modlitewnym, ale też i porozmawiać ze sobą o takich rzeczach, które są istotne dla naszego serca, życia – o rzeczach ważnych, o rzeczach duchowych i nieprzemijalnych. Podczas przemówienia, Władysław skierował szczególne podziękowania Bogu za dar tej pielgrzymki. Podziękowania również zostały skierowane pod adresem Ministra Obrony Narodowej Mariusza Błaszczaka, który swoją decyzją ujął pielgrzymkę w ramach przedsięwzięć Ministerstwa Obrony Narodowej. Ogromne słowa uznania i wdzięczności popłynęły do osoby pielgrzymującego generała J. Śliwki, przedstawiciela Szefa Sztabu Generalnego WP, przedstawiciela Szefa Inspektoratu Wsparcia SZ, komendanta 25. WOG z Białegostoku z całą grupą zabezpieczającą tegoroczne obozowisko wojskowe, szefa WSzW w Białymstoku, dowódcy 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego, dowódcy 1. Podlaskiej Brygady Terytorialnej, komendanta i żołnierzy Wydziału ŻW w Białymstoku, dowódcy i żołnierzy 5. Kompanii Regulacji Ruchu z Olsztyna, wszystkich żołnierzy, pracowników resortu MON wraz z rodzinami, Straży Granicznej, Policji, Służby Więziennej, Straży Pożarnej, Administracji Celno-Skarbowej, Służby Ochrony Kolei, Polskich Linii Kolejowych, Kierownictwa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, pracowników Nadleśnictw i Leśnictw, kapelanów i członków delegacji wojskowych ze Słowacji i Ukrainy oraz Katedralnej Prawosławnej Parafii Wojskowej św. Jerzego w Warszawie za ufundowanie krzyża.

Ordynariusz podziękował za udział i zaangażowanie wszystkim organizatorom, a pielgrzymom za żywe świadectwo wiary, życząc zdrowia i bardzo dobrej atmosfery modlitewnej na Grabarce.

ks. Tomasz Rubczewski

Poświęcenie pierwszej po wojnie Prawosławnej Katedralnej Cerkwi Wojska Polskiego

Panie Boże, Zbawicielu nasz, wszystko czyniąc i urządzając dla zbawienia rodzaju ludzkiego, przyjmij modlitwę nas niegodnych Twoich sług, i umocnij nas, abyśmy bez obawy osądzenia spełnili poświęcenie tej świątyni, zbudowanej ku oddawaniu Tobie chwały. (Euchologion)

Świątynia jest miejscem szczególnego przebywania Samego Boga. W niej, jak w cichej przystani podczas burz, kierujemy swe modlitewne westchnienia i prośby do Samego Stwórcy, czego wyraz możemy odnaleźć w jednej z modlitw na jej poświęcenie ...*abyśmy w niej błogosławili Ciebie Psalmami i pieśniami, i sprawowaniem Tajemnicy, i Twoją łaskawość zawsze wywyższali. O, Władco, Panie Boże nasz, nadziejo wszystkich krańców ziemi, usłysz nas grzesznych, modlących się do Ciebie, i zeslij Najświętszego Twego i godnego pokłonu, i Wszechwładnego Ducha, i poświęć tę świątynię i ten oltarz, napełnij ją wieczną Światłością i wybierz ją sobie na Twój przybytek, uczynj ją miejscem jaśnienia Twojej chwały, upiększ ją Twoimi Boskimi i nadprzyrodzonymi darami, aby była przystanią dla atakowanych przez burze, ucieczką dla słabych, przepędzeniem biesów,*

aby Twoje oczy były na nią skierowane dzień i noc, a Twoje uszy zważały na modlitwę, z Twoją bojaźnią i pobożnością do niej przychodzących oraz przyzywających Twoje najczciodsze i godne uwielbienia imię, aby wszystko, o co Ciebie poproszą i Ty usłyszysz na niebiosach wysoko, i okażesz litość i będziesz miłosierny, zachowaj ją aż do skończenia wieku nieporuszonym i w niej święty oltarz.

Poświęcenie każdej cerkwi jest także zwieńczeniem wysiłków i starań wielu ludzi, niekiedy pokoleń. Jest także okresem podsumowań, okazją do refleksji, wyrażeniem wdzięczności Bogu za okazane miłosierdzie i Jego wolę. Tak było i w dniu 23 czerwca br., w ten pełen radości i nadziei niedzielny poranek, kiedy zgodnie z cerkiewną tradycją dokonano poświęcenia Prawosławnej Katedralnej Cerkwi Wojska Polskiego. Poświęcenia dokonał Prawosławny Ordynariusz ▶

► Wojskowy abp Jerzy, Arcybiskup Wrocławski i Szczeciński. Po kanonie eucharystycznym zaś odbyła się również chirotonia diakońska subdiakona ppor. rez. Rafała Pagóra.

W słowie skierowanym do zebranych władca Jerzy wskazał na pewne kryterium i wspólny mianownik świętości, mówiąc: *tym kryterium jest pozostawienie tego swia-*

ta, odrzucenie przez ten świat, zaś wspólnym mianownikiem jest to, że wszyscy święci, nie uważali się za takowych w trakcie swego życia. Kiedy inni zaczynali ich za takowych uważać, to oni uciekali od nich i chowali się przed ludźmi. To jest ten wyznacznik i ten wektor świętości, że świętości nie dostrzega ten, kto właśnie jest świętym. Ucząc się od wszystkich świętych, dzisiaj wysławiamy ich pamięć, imiennych i bezimiennych, znanych i nieznanym, ale i wszystkich tych, którzy będą w Cerkwi w przyszłości – tych, którzy żyją jeszcze i nie przeszli do życia wiecznego. Dlatego, że w Cerkwi przeszłość spotyka się i z teraźniejszością, i przyszłością. W Cerkwi nie ma czasu. Ona przeżywa zupełnie inny wymiar rozumienia czasu. To wymiar czasu poza czasem. W niej spotyka się wszystko. Tak jak czytamy w modlitwach liturgii – od Wcielenia Jezusa Chrystusa aż do Paruzji, do Jego powtórnego przyjścia w chwale, kiedy Chrystus będzie sądził żywych i umarłych. Wszystko jest zatem w Cerkwi otwarte i możliwe. My natomiast mamy tę wspaniałą możliwość uczestniczenia w tym życiu Cerkwi.

Władca modlił się o wszystkich poprzedników na katedrze polowej, ale także duchownych i kler, którzy

posługiwali przy ołtarzu i odeszli już do życia wiecznego. Wyraził radość, ponieważ udało się ziszczyć nadzieje, plany, oczekiwania, troski, problemy, łyzy, smutki, rozczarowania i radości. To wszystko, co wiązało się z tą nową siedzibą Ordynariatu i z tymi przejściowymi siedzibami. Hierarcha mówił: „Dzień dzisiejszy jest zwieńczeniem właśnie tych wszystkich starań i stanowi wielkie święto w duszpasterstwie wojskowym. Jest to pierwsza cerkiew wojskowa w Warszawie po wojnie, poświęcona jako centralna, katedralna prawosławna świątynia Wojska Polskiego”.

Następnie wybrzmiały podziękowania skierowane do proboszcza, kleru i wszystkich, którzy przyczynili się do przygotowania tego święta: Władca dziękował chórowi za śpiew, zebranemu duchowieństwu, złożył życzenia nowemu diakonowi i jego matuzce. Życzył, aby diakon Rafał rozpoczął tę piękną służbę z bojaźnią Bożą. Aby każde jego wejście do ołtarza, każda eucharystia i każde nabożeństwo były niepowtarzalne w jego życiu. Do każdego z nich należy się przygotowywać

foto. M. Łuksza (2)

i każde należycie przeżywać. Przestrzegł przed trudnymi chwilami załamania i rozczarowania. Wspomniał o chwilach radości, których poza kapłaństwem trudno jest doświadczyć, radości ze sprawowania nabożeństw. Radości, którą Bóg daje po cichu, jak powiew Świętego Ducha, powiew Jego łaski, która w niewypowiedziany sposób pociesza i daje siły kapłanowi. Nadaje sens wszystkiemu, czemu kapłan służy i co sprawuje, ale także pozwala przekazywać to innym.

Na zakończenie władca pozdrowił wszystkich zebranych paschalnym *Chrystos Woskresie*.

ks. Tomasz Rubczewski

Katowice: obchody Święta Wojska Polskiego

15 - 16 sierpnia br., abp Jerzy, Prawosławny Ordynariusz Wojskowy, w asyście swego zastępcy, ks. płk. Aleksiego Andrejuka wziął udział w obchodach Święta Wojska Polskiego, a także w przysiędze wojskowej żołnierzy 13. Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej w Katowicach.

W uroczystości uczestniczył m.in. Prezydent Andrzej Duda, Premier Mateusz Morawiecki oraz Mariusz Błaszczak - Minister Obrony Narodowej. Uroczystości rozpoczęły się modlitwą w Kościele Garnizonowym w Katowicach. Następnie odbyła się uroczy-

stość wręczenia awansów generalskich i admirałskich.

Kulminacyjnym punktem uroczystości była uroczysta defilada. Ulicami Katowic przedefilowało blisko 2600 żołnierzy, wśród których znalazły się pododdziały piechoty Wojska

Polskiego i krajów sojuszników. W defiladzie udział wzięło ponad 180 jednostek sprzętu wojskowego, a nad głowami widzów przeleciało ponad 60 statków powietrznych.

Redakcja POWP

Prawosławne obchody święta Wojska Polskiego

30 sierpnia br. cerkiew garnizonowa p.w. Świętego Apostoła i Ewangelisty Marka w Białej Podlaskiej po raz kolejny była miejscem, w którym odbyło się uroczyste nabożeństwo dziękczynne w intencji Ojczyzny i Wojska Polskiego, zorganizowane przez Prawosławny Ordynariat WP.

Podobnie jak w poprzednich latach, nabożeństwu, w asyście kapelanów wojskowych, Straży Granicznej i Policji, przewodniczył arcybiskup Jerzy (Pańkowski), Prawosławny Ordynariusz Wojskowy, arcybiskup wrocławski i szczeciński.

Nabożeństwo w białskiej świątyni w sposób bezpośredni wpisało się w cykl uroczystości związanych z przypadającym w dniu 15 sierpnia Świętem Wojska Polskiego, które upamiętnia zwycięską „Bitwę Warszawską” stoczoną w dniach 12-15 sierpnia 1920 r. w trakcie wojny polsko-bolszewickiej. Wydarzenia te zadecydowały o zachowaniu przez Polskę niepodległości oraz udaremniły plany rozprzestrzenienia rewolucji bolszewickiej na Europę Zachodnią. Bitwa, określana często „Cudem nad Wisłą”, została uznana za 18. na liście przełomowych bitew świata.

Kluczową rolę w tej bitwie odegrał manewr Wojska Polskiego, zrealizowany według planu Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych Józefa Piłsudskiego. 15 sierpnia 1920 roku w godzinach nocnych pierwsze oddziały 21 Dywizji Górskiej rozpoczęły forsowanie Wieprza pod Kockiem. Kontrofensywa doprowadziła do odparcia wojsk Armii Czerwonej na przedpolach Warszawy.

Wydarzenie to stało się przyczyną ustanowienia w okresie II Rzeczypospolitej Święta Żołnierza, przypadającego właśnie na dzień 15 sierpnia. Sankcjonował to rozkaz Ministra Spraw Wojskowych gen. broni Stanisława Szeptyckiego nr 126 z dnia 4 sierpnia 1923 roku. W rozkazy tym czytamy m.in.: *w dniu tym wojsko i społeczeństwo czci chwałę oręża polskiego, której uosobieniem i wyrazem jest żołnierz.*

Święto Żołnierza obchodzono uroczystie w okresie II wojny Światowej w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie i w Wojsku Polskim do 1947 roku. W następnych latach zaniechano jego obchodów tego dnia, chociaż nie zostało ono nigdy odwołane równorzędnym lub wyższym aktem. W latach 1990–1992 święto obchodzono w dniu 3 maja, w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Natomiast Ustawa sejmowa z dnia 30 lipca 1992 przywróciła obchody Święta Wojska Polskiego w dniu 15 sierpnia. W tym samym roku 15 sierpnia odbyły się centralne uroczystości z okazji Święta Wojska Polskiego przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie.

Obchody Święta Wojska Polskiego zawsze jednak były bardzo uroczyste, składano bowiem hołd tym, którzy w obronie Ojczyzny ponieśli lub gotowi byli ponieść najwyższą ofiarę swojego życia. Dlatego też uroczyste nabożeństwo w cerkwi garnizonowej w Białej Podlaskiej było przede wszystkim dziękczynieniem Bogu za wszelkie łaski, które na przestrzeni dziejów zsyłał naszej Ojczyźnie, za radość w momentach chwały, jak również za niegasnące światło nadziei w czasach trudnych. Wzniesiono modlitwę do Najwyższego Boga za wszystkich żołnierzy, którzy odeszli już na wiecz-

fol. M. Łuksza (2)

ną wartę oraz za pomyślność wszystkich dzisiaj żyjących i służących dla naszego wspólnego bezpieczeństwa oraz dobra ludzi, tak w wojsku, jak i we wszystkich innych służbach mundurowych.

Na nabożeństwo przybyło wielu wyjątkowych gości. Byli to m.in. Ewangelicki Biskup Wojskowy, Jego Ekscelencja, bp płk Mirosław Wola; reprezentujący rzymskokatolickiego Biskupa Polowego ks. ppłk SG Wiesław Kondratiuk; Dowódca Generalny RSZ gen. broni Jarosław Mika; gen. bryg. Zbigniew Powęska, reprezentujący Szefa Sztabu Generalnego; dowódca 18 Dywizji Zmechanizowanej gen. dyw. Jarosław Gromadziński; zastępca Komendanta Głównego ŻW gen. bryg. Robert Jędrzychowski; gen. bryg. SG Jacek Szcząchor; dowódca brygady LITPOLUKRBRIG płk Dmytro Bratishko, dowódcy, komendanci, szefowi i przedstawiciele innych jednostek, szkół i instytucji wojskowych, policji, władz samorządowych na czele z wiceprezydentem Białej Podlaskiej Panem Maciejem Buczyńskim

Na zakończenie nabożeństwa abp Jerzy, odnosząc się do przeczytanej perykopy z Ewangelii (Mt. 7,7-11), zwrócił uwagę na ważność i sposób zanoszenia naszych prośb do Boga: *Ewangelia uczy nas tego o co, kiedy i jak po-* ▶

► *winniśmy prosić Boga. Ważne jest zapewnienie wynikającej z tej perykopy: proście a będzie wam dane. Nie poproście, a proście, co wskazuje na wielokrotność naszego proszenia względem Boga (...) ten przykład pokazuje nam, że Bóg zawsze wysłuchuje naszych prośb, jeżeli te prośby służą naszemu dobru (...) Bóg zsyła nam to, co w naszym życiu jest nam najbardziej konieczne. Wtedy też zupełnie inaczej oceniamy i te przykre wydarzenia mające miejsce w naszym życiu, które bezwzględnie w życiu każdego z nas występują. One też mają swój cel. Następnie Jego Ekscelencja zwrócił się do wszystkich uczestniczących w nabożeństwie: *Dzisiaj to prawosławne nabożeństwo jest wyrazem naszej wdzięczności Bogu i Wam wszystkim, a w Waszych osobach wszystkim tym, którzy reprezentują wojsko i obecne tutaj służby mundurowe. Dziękujemy Wam za Waszą służbę i za to, że możemy czuć się bezpieczni. Prosimy Boga o to wszystko po wielokroć. Właśnie nie poprosiliśmy, a prosimy, żeby Bóg wysłuchał nasze modlitwy i aby w naszym kraju, w naszej Ojczyźnie i na całym świecie zawsze panował pokój.**

Po nabożeństwie głos zabrali również niektórzy zaproszeni goście. Jego Ekscelencja bp Mirosław Wola, dziękując za zaproszenie i możliwość wspólnej modlitwy, powiedział: *Myszę, że jest to taki znak, że możemy wspólnie być razem,*

wspólnie modlić się, wspólnie pomagać i służyć żołnierzom. Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych gen. broni Jarosław Mika przypomniał chwalebne, a niekiedy również tragiczne karty służby prawosławnych duszpasterzy wojskowych począwszy od XVI wieku, poprzez wiktoria wiedeńską, wszystkie fronty II wojny światowej, aż do czasów współczesnych. Podkreślił, że prawosławni duszpasterze zawsze byli blisko żołnierza, niosąc mu pomoc duchową i otuchę, co w realiach wojennych jest bardzo ważne. Na zakończenie swojego wystąpienia zwrócił się do abp. Jerzego i wszystkich obecnych kapelanów słowami: *Chciałbym życzyć, aby to wsparcie wasze, to ciepłe słowo towarzyszyło zawsze nam wszystkim, żołnierzom. Życzę niesłabnącej energii. Dziękuję za Twoją, Ekscelencjo, Księżę Arcybiskupie, posługę oraz za posługę Twoich duszpasterzy.*

W dalszej kolejności głos zabierali: przedstawiciel biskupa połowego ks. ppłk SG Wiesław Kondraciuk oraz wiceprezydent Białej Podlaskiej Maciej Buczyński.

Uroczystości zakończyły podziękowania i życzenia Boga błogosławieństwa, żołnierskiego szczęścia i wszelkiej pomyślności skierowane przez gospodarza uroczystości i zastępcę ordynariusza ks. płk Aleksego Andrejuka na ręce wszystkich uczestników.

ks. ppłk Jerzy Mokrauz

Uroczystości 75. rocznicy bitwy pod Monte Cassino

W dniach 16-19 maja br. odbyły się uroczystości poświęcone 75. rocznicy walk o zdobycie wzgórz Monte Casino, w której brali udział żołnierze 2. Korpusu Polskiego dowodzonego przez gen. Andersa.

16-17 maja br. weterani wraz z polską delegacją wzięli udział w uroczystości na cmentarzu w Mignano Monte Lungo i przy pomniku 6. Pułku Pancernego im. Dzieci Lwowskich w Piedimonte San Germano.

Centralne uroczystości rozpoczęły się w sobotę 18 maja o godz. 17. połową mszą świętą na Polskim Cmentarzu Wojennym na Monte Cassino, bezpośrednio po której zostały odczytane modlitwy ekumeniczne. Prawosławnego Ordynariusza Wojskowego reprezentował ks. płk rez. Michał Dudicz. Kapelan wygłosił modlitwy za uczestników bitwy, żyjących kombatantów i weteranów oraz za ich poległych kolegów, którzy złożyli najwyższą ofiarę za wolność na ołtarzu Ojczyzny.

W uroczystościach brali udział Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda wraz z pierwszą damą Agatą Kornhauser-Dudą i Prezydent Włoch Sergio Mattarella.

Oprócz prezydentów Polski i Włoch, w obchodach uczestniczyli m.in.: minister Jan Józef Kasprzyk, szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, szef MSWiA Joachim Brudziński, szef MON Mariusz Błaszczak, szefowa MRPiPS Elżbieta Rafalska, senator PiS i córka Władysława Andersa Anna Maria Anders, szef BBN Paweł Soloch, szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. Rajmund Andrzejczak, prezydenci ministrowie:

Krzysztof Szczerski, Andrzej Dera, Wojciech Kolarski, posłanka PiS Małgorzata Gosiewska.

Podczas uroczystości odczytany został apel poległych; prezydent wraz z weteranami złożyli też wieńce przy krzyżu Virtuti Militari. Kwiaty na grobie swojego ojca złożyła także Anna Maria Anders.

W trakcie uroczystości została odczytana odezwa do młodych w 75. rocznicę bitwy pod Monte Cassino, przygotowana przez weteranów 2. Korpusu Polskiego.

Masyw Monte Cassino, wraz ze znajdującym się na wzgórzu klasztorem benedyktynów, był w czasie II wojny światowej kluczową niemiecką pozycją obronną na tzw. linii Gustawa, mającą uniemożliwić aliantom zdobycie Rzymu. 18 maja 1944 r. po niezwykle zaciętych walkach zdobył je 2. Korpus Polski dowodzony przez gen. Władysława Andersa. W bitwie zginęło 923 polskich żołnierzy, 2931 zostało rannych, a 345 uznano za zaginionych.

ks. plk rez. Michał Dudicz,
ks. Tomasz Rubczewski

fot. arch. ks. M. Dudicza (2)

Obchody 100-lecia 22 Wojskowego Szpitala Uzdrowskowo – Rehabilitacyjnego w Ciechocinku

31 maja br. uroczystość obchodzono 100 rocznicę utworzenia w Ciechocinku Wojskowego Szpitala Uzdrowskowo-Rehabilitacyjnego.

Jubileusz stulecia stał się dobrą okazją do podsumowania dotychczasowej działalności placówki, a także ukazania kierunków jej wielostronnego rozwoju. Opowiadał o tym zastępca dyrektora szpitala, lek. med. mjr rez. Dariusz Marcinowski. Jak powiedział: *szpital konsekwentnie realizuje wytyczone 100 lat temu cele, czego wyrazem jest nieustanne dążenie do podnoszenia jakości usługi oraz sukcesywne rozszerzanie liczby oferowanych świadczeń medycznych.*

Należy nadmienić, że oprócz zabiegów medycznych placówka zapewnia kuracjom także opiekę duszpasterską. Na co dzień bowiem współpracuje ona z ciechocińskimi parafiami: Rzymskokatolicką Parafią p.w. Św. Ap. Piotra i Pawła i sąsiadującą z nią bezpośrednio Wojskową Parafią Prawosławną p.w. Św. Archaniola Michała.

Program uroczystości był nad wyraz bogaty. Oprócz głównych punktów programowych, wśród których swoje miejsce miało także nabożeństwo dziękczynne w świątyni prawosławnej, przewidziane były też różne atrakcje. Między innymi, w znajdującej się na terenie Parku Zdrojowego „muszli koncertowej” odbył się koncert Orkiestry Reprezentacyjnej WP i Ochotniczej Straży Pożarnej, a w ramach dobrosąsiedzkich relacji na terenie Wojskowej Parafii Prawosławnej, zorganizowano wystawę sprzętu wojskowego.

W uroczystościach uczestniczyło wielu gości, m.in. Prawosławny Ordynariusz Wojskowy, abp wrocławski i szczeciński Jerzy (Pańkowski), Sekretarz Stanu MON Wojciech Skórkiewicz, który wręczył szczególnie zasłużonym pracownikom szpitala medale i wyróżnienia, wicewojewoda kujawsko-pomorski Józef Ramlau, Dyrektor Departamentu Wojskowej Służby Zdrowia dr Aurelia Ostrowska i wielu innych.

W tym uroczystym dniu wznoszone były modlitwy w dwóch wspomnianych wyżej parafialnych świątyniach. Nabożeństwu dziękczynnemu w cerkwi św. archaniola Michała przewodniczył Jego Ekscelencja abp Jerzy. Po nabożeństwie odniósł się do przeczytanego podczas celebracji fragmentu

fot. arch POWP

Pisma Świętego. Podkreślił wielką wagę modlitwy dziękczynnej, zanoszonej w otwartości serca przed oblicze Boże. Życząc wielu łask Bożych i kolejnych, pięknych jubileuszy, ordynariusz przekazał skierowane do Dyrektora Szpitala lek. med. ppłk Ireneusza Lelwica i personelu ciepłe słowa pozdrowienia wystosowane przez Jego Eminencję, Wielce Błogosławionego Sawę, Prawosławnego Metropolitę Warszawskiego i Całej Polski. Metropolita Sawa, w swoim liście okolicznościowym, porównał ciechociński szpital wojskowy do ewangelicznego drzewa, które przynosi dobre owoce. Zwrócił on także uwagę, że 22 Wojskowy Szpital Uzdrowskowo-Rehabilitacyjny w Ciechocinku jest wyróżniającą się placówką na tle wielu innych, mogącą się szczycić „100-leciem sukcesów i zaufaniem pacjentów”. Ukazując dobrosąsiedzkie relacje między szpitalem i wojskową parafią św. arch. Michała, wyraził też ufność w to, że współpraca „modlitwy i zabiegów” będzie się pogłębiać, a jubileusz okaże się być „jedynie wstępem do kolejnych stuleci równie owocnej posługi”.

Podniosłość uroczystości dopełnił akt odsłonięcia i poświęcenia pamiątkowej tablicy umieszczonej przy wejściu głównym do budynku „Jubilat”.

ks. mjr Mirosław Kuczyński

25-lecie 2. Pułku Rozpoznawczego

W sobotę 29 czerwca br., na terenie Hrubieszowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, odbyły się uroczystości wojskowe, związane z jubileuszem 25-lecia 2. Hrubieszowskiego Pułku Rozpoznawczego im. mjr. H. Dobrzańskiego - Hubala.

Uroczystości rozpoczęło o godz. 14.00 powitanie gościa specjalnego - wiceprezesa Rady Ministrów RP Jacka Sasina i uroczysty apel pododdziałów pułku na płycie głównej stadionu miejskiego.

Po podniesieniu flagi państwowej na maszt i odśpiewaniu hymnu, nastąpiło odczytanie decyzji i rozkazów, wręczenie medali, odznaczeń i odznak pamiątkowych 2. Pułku Rozpoznawczego oraz wręczenie medali okolicznościowych z okazji 25-lecia jednostki.

Jubileusz zakończyła defilada pododdziałów pułku i pokazy wyszkolenia hrubieszowskich zwiadowców.

Uroczystości poprzedziła również msza święta w intencji żołnierzy, odprawiona w kościele garnizonowym.

Po uroczystościach wszystkich zaproszono na tradycyjną wojskową grochówkę i rozpoczął się Hrubieszowski

fot. zhp

Festyn Militarny. Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego reprezentował ks. ppłk Jan Kot (przyp. red.).

za: www.lubiehrubie.pl

Święto Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych

18 czerwca br. Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych świętowało piątą rocznicę swego utworzenia.

Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych zostało sformowane 1 stycznia 2014 roku. W strukturze Dowództwa Generalnego RSZ znajdują się dowództwo i sztab oraz Inspektoraty Wojsk Lądowych, Marynarki Wojennej, Sił Powietrznych, Rodzajów Wojsk i Szkolenia oraz Dowództwo Komponentu Wojsk Specjalnych. Dowództwu podlegają dywizje, flotylle, skrzydła, samodzielne brygady, pułki i centra szkolenia

Uroczysty apel odbył się na poligonie w Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych w Drawsku Pomorskim, gdzie trwało największe w 2019 roku ćwiczenie taktyczne z wojskami pk. DRAGON-19.

W uroczystości uczestniczyli żołnierze i pracownicy Resortu Obrony Narodowej, Dowództwa Generalnego RSZ oraz żołnierze biorący udział w ćwiczeniu. Uroczystość uświetniła kompania honorowa z 2. Brygady Zmechanizowanej ze Złocieńca, a oprawę muzyczną zapewniła Orkiestra Wojskowa ze Świdwina pod batutą kpt. Grzegorza Rudnika.

Dowódca Generalny RSZ gen. broni Jarosław Mika, podczas uroczystego apelu, złożył żołnierzom i pracownikom serdeczne podziękowania. *Jako Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych chcę bardzo serdecznie podziękować wszystkim moim podwładnym, wszystkim pracownikom resortu obrony narodowej, wszystkim tym, którzy na co dzień dobrym słowem (...) wspierają Dowództwo Generalne* – mówił generał Mika.

Generał w swoim przemówieniu zwrócił się do żołnierzy: *Dziękuję. Życzę wspaniałego zdrowia, życzę sił, wielu motywacji do tego, żeby kolejne lata dla Dowództwa Generalnego były tak owocne, jak odbywa się to do tej pory. Dziękuję za wasz trud i wysiłek.*

Życzenia żołnierzom Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych przekazał również Minister Obrony Narodowej Mariusz Błaszczak.

Podczas uroczystej zbiórki, za wybitny dorobek w służbie wojskowej, znaczące osiągnięcia w realizacji zadań służbowych oraz przejawianą inicjatywę wręczone zostały: medale „Za zasługi dla obronności kraju”, Odznaki Honorowe RSZ, Kordzik Honorowy Sił Zbrojnych RP z orłem Wojsk Lądowych, tytuły honorowe „Zasłużony Żołnierz RP” oraz listy gratulacyjne i dyplomy uznania.

Błogosławieństwa zgromadzonemu udzielił Biskup Polowy Wojska Polskiego Józef Guzek, ks. płk Aleksy Andrejuk z prawosławnego ordynariatu i ks. ppłk Wiesław Żydel z ewangelickiego duszpasterstwa.

Uroczystość zakończyło odegranie Pieśni Reprezentacyjnej Wojska Polskiego oraz defilada kompanii honorowej przy dźwiękach Warszawianki.

Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych zostało sformowane 1 stycznia 2014 roku i zgodnie z zasadą cywilnej i demokratycznej kontroli nad wojskiem podlega bezpośrednio Ministrowi Obrony Narodowej.

ks. płk Aleksy Andrejuk

Święto prawosławnej parafii wojskowej w Białymstoku

W dobrych zawodach wystąpiłem, bieg ukończyłem, wiary ustrzegłem. Na ostatek odłożono dla mnie wieniec sprawiedliwości, który mi w owym dniu odda Pan, sprawiedliwy Sędzia (2 Tm 4,7-8).

Tymi pięknymi słowami ap. Paweł zwraca się do ap. Tymoteusza, podkreślając ogromny wysiłek i wytrwałość, które stały się jego udziałem w głoszeniu Ewangelii. Jak aktualne i ważne są to słowa i dziś. Wpatrując się w życiorysy Piotra i Pawła zauważamy, w jak przedziwny sposób Pan Bóg potrafi przemieniać ludzkie serca. Dzięki spotkaniu z miłosierdziem Bożym zalękniony Piotr staje się odważny, a z prześladowcy, Szawel, zmienia się w gorliwego Apostoła Narodów Pawła.

W ich historii jest coś z tajemnicy naszego życia. Wcześniej czy później, Chrystus czeka na nas, aby naprawić to, co zepsuliśmy swoimi nieodpowiedzialnymi decyzjami czy też słowem. Czekając wiedząc, że za przykładem św. apostołów pójdziemy wiernie za swoim Mistrzem, pamiętając o bolesnych lekcjach, które mamy za sobą, by świadczyć tak jak Piotr i Paweł o swej miłości do Niego.

Niezmiernie zatem cieszy nas fakt, że już prawie ćwierć wieku, 12 lipca, prawosławna parafia wojskowa w Białymstoku ponownie obchodziła święto swoich patronów - św. apostołów Piotra i Pawła.

fol. A. Wikiel

W przededniu święta zostało odprawione nabożeństwo całonocnego czuwania, a w dzień święta przed liturgią odbyło się małe poświęcenie wody.

Na modlitewne uroczystości, oprócz kapelanów wojskowych z Ordynariatu, przybyli przedstawiciele: Wojewody Podlaskiego, Prezydenta Miasta Białegostoku, Wojska Polskiego, Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego, 1 Podlaskiej Brygady Obrony Terytorialnej, 25 Wojskowego Oddziału Gospodarczego, 18 Białostockiego Pułku Rozpoznawczego, przedstawiciele służb mundurowych Białegostoku: Policji, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Izby Administracji Skarbowej, Straży Miejskiej, przedstawiciele białostockich środowisk kombatanckich oraz duchowieństwo innych wyznań.

W imieniu proboszcza, zaproszonych gości przywitał zastępca ordynariusza wojskowego ks. płk Aleksy Andrejuk.

Swoim modlitewnym śpiewem Boską Liturgię upiększył chór pod dyrygenturą Agnieszki Skowrońskiej.

Homilię po odczytaniu fragmentu Ewangelii wygłosił ks. kpt. Tomasz Paszko, podkreślając wytrwałość i gorliwość apostołów w głoszeniu Ewangelii.

Na zakończenie Boskiej Liturgii ponownie głos zabrał ks. płk Aleksy Andrejuk, dziękując nieobecnemu z powodu choroby proboszczowi - ks. ppłk. Andrzejowi Jakimiukowi i jego pomocnikom za przygotowanie święta, a wszystkim zaproszonym gościom, żołnierzom i wiernym - za przybycie i wspólną modlitwę. Złożył również życzenia solenizantom, życząc aby apostołowie Piotr i Paweł byli dla nich żywym przykładem wytrwałości i odwagi, wiary, miłości i cierpliwości w każdym dniu ich życia.

Święci apostołowie Piotrze i Pawle módlcie się za nas do Boga!

ks. Tomasz Rubczewski

Święcenia kapłańskie w warszawskiej parafii wojskowej

W niedzielę 14 lipca br., w prawosławnej katedralnej parafii wojskowej pw. św. Jerzego Zwycięzcy w Warszawie odbyły się święcenia kapłańskie ks. ppor. rez. diakona Rafała Pagóra.

14 lipca, kiedy Cerkiew prawosławna wspomina pamięć św. Lekarzy darmo leczących Kosmy i Damiana, w katedralnej cerkwi pw. św. Jerzego Zwycięzcy w Warszawie miała miejsce niecodzienna uroczystość. Na poświęconym - niespełna miesiąc temu – ołtarzu, w czasie niedzielnej Boskiej Liturgii, odbył się sakrament kapłaństwa. Diakon ppor. rez. Rafał Pagór otrzymał święcenia prezbiteriatu z rąk arcybiskupa Jerzego. Prawosławny Ordynariusz Wojskowy, po modlitwie przyzywającej łaskę Ducha Świętego na nowego kapłana, wypowiadał słowa „Aksios” (z gr. godzien), nadając ks. Rafałowi jego atrybuty kapłańskie. Kapłani i lud odpowiadali na akklamację arcybiskupa potrójnym śpiewem: „Aksios, Aksios, Aksios”.

W słowie skierowanym do nowego prezbitera, abp Jerzy zwrócił szczególną uwagę na wyzwania i ciężki krzyż posługi kapłańskiej w Cerkwi oraz kapelańskiej w Wojsku Polskim. Mówił też o radości związanej z kapłaństwem. Życzył nowo wyświęconemu kapłanowi wielu sił i wytrwałości w przewyciężaniu wszelkich pokus związanych z niesieniem posługi kapłańskiej. Hierarcha pogratulował też rodzicom, dziękując im za dobre wychowanie syna i oddanie go na służbę Cerkwi.

Na koniec nabożeństwa nowy kapłan udzielił wszystkim zebranym swojego pierwszego błogosławieństwa z kapłańskim krzyżem w rękach.

Redakcja POWP

Kolonie letnie dla dzieci z rodzin mundurowych w Cieplicach

Zgodnie z planem rocznym Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego, w dniach 13-20 lipca br., zorganizowano kolonie letnie dla dzieci z rodzin mundurowych, które tradycyjnie już odbyły się w Prawosławnym Domu Opieki pw. św. Stefana w Cieplicach (woj. dolnośląskie).

Przed wyjazdem do jednego z najpiękniejszych zakątków naszego kraju – Karkonoskiego Parku Narodowego, uczestnicy kolonii modlili się w katedralnej cerkwi wojskowej pw. św. Jerzego Zwycięzcy w Warszawie. Następnie, pod opieką kapelana Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej - ks. ppor. SG Piotra Nestoruka oraz wychowawców – por. SG Joanny Kuczyńskiej, ppor. SG Karola Mickiewicza oraz st. chor. szt. MW Jana Kondrusika, ponad 30-osobowa grupa dzieci i młodzieży wyruszyła do celu.

Sprzyjająca pogoda pozwoliła obozowiczom na zrealizowanie praktycznie wszystkich planów, związanych z odwiedzeniem najważniejszych obiektów tego urokliwego miejsca. Zamek Chojnik – usytuowany na szczycie góry o tej samej nazwie, czy najwyższy szczyt Karkonoszy – Śnieżka (1602 m. n.p.m.) – to największe wyzwania, z którymi poradzili sobie wszyscy uczestnicy kolonii. Niezapomnianą atrakcją był przejazd kolejką górską z Karpacza na Kopę (1337 m. n.p.m.), skąd pod opieką przewodnika młodzi turyści górscy pieszo zdobyli tzw. Koronę Karkonoszy, a także nocne zwiedzanie Zamku Wleń z płonącymi pochodniami w rękę.

Dzięki uprzejmości Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu, dzieci, pod przewodnictwem mjr SG Beaty Czarnieckiej-Serafin, zapoznały się ze specyfiką i funkcjonowaniem ośrodka szkolenia, który jako jedyny w Polsce specjalizuje się w tresurze psów służbowych. Wizyta w lubańskim ośrodku była również okazją do udziału w pokazie symulatora wypadków drogowych oraz zapoznania się z zasadami BHP i udzielania przedmedycznej pomocy poszkodowanym.

Przy okazji wizyty w cerkwi w Zgorzlecu, pod opieką miejscowego proboszcza – ks. por. rez. Marka Bonifatiuka, odbyła się również wycieczka do niemieckiego Görlitz oraz zwiedzanie Starego Miasta. W Termach Cieplickich, które

znajdują się nieopodal ośrodka, dzieci i młodzież skorzystały z nowoczesnego Aquaparku – jednej z głównych atrakcji miasta.

Każdego dnia realizowane były wyjazdy krajoznawczo-edukacyjne do okolicznych miejscowości i zakątków parku narodowego, m.in. do słynnej na całym świecie huty szkła kryształowego w Piechowicach.

fol. ppor. SG A. Mickiewicz

W trakcie trwania kolonii nie zabrakło czasu dla życia duchowego. Ważnym elementem harmonogramu dnia były codzienne modlitwy poranne i wieczorne oraz uczestnictwo w niedzielnej Boskiej Liturgii w miejscowej kaplicy pw. św. Pierwszego Męczennika Archidiacona Stefana, podczas której większość dzieci przystąpiła do sakramentów spowiedzi i eucharystii.

W ramach czasu wolnego dzieci korzystały z atrakcji rekreacyjno-sportowych, jakie oferuje cieplicki ośrodek, który stał się wspaniałym miejscem wspomnień dla wszystkich uczestników kolonii.

ks. ppor. SG Piotr Nestoruk

100 – lecie Policji w prawosławnym ordynariacie

26 lipca br., w katedralnej cerkwi pw. św. Jerzego Zwycięzcy w Warszawie, odbyły się główne uroczystości obchodów 100. rocznicy Święta Policji, zorganizowane przez Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego. Uroczystościom tym przewodniczył Jego Ekscelencja arcybiskup Jerzy, Prawosławny Ordynariusz Wojskowy, arcybiskup wrocławski i szczeciński.

Dzień ten był dobrą okazją, by podziękować funkcjonariuszom i pracownikom Policji za ich służbę i zaangażowanie, za trud włożony w zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom naszej Ojczyzny.

Na wstępie ks. Andrzej Bołbot – Prawosławny Naczelny Kapelan Policji, poprosił o wprowadzenie przez poczet sztandarowy sztandaru Komendy Głównej Policji, a następnie przywitał duchowieństwo i zebranych, dostojnych gości.

Po powitaniu rozpoczęło się nabożeństwo w intencji polskiej policji. Nabożeństwu przewodniczył arcybiskup wrocławski i szczeciński Jerzy, Prawosławny Ordynariusz Wojskowy, w asyście kapelanów policji: ks. Andrzeja Bołbota - kapelana KG Policji, ks. Anatola Konacha - kapelana KWP w Białymstoku, ks. Andrzeja Grycza - kapelana KWP w Krakowie, ks. Grzegorza Cebulskiego - kapelana KWP we Wrocławiu, ks. Marcina Gościka - kapelana KWP w Lubli-

nie, ks. Jarosława Biryłko - kapelana KWP w Szczecinie, ks. Aleksego Kuryłowicza - kapelana KPP w Bielsku Podlaskim oraz ks. protodiakona Jerzego Dmitruka z warszawskiej Woli.

Podczas nabożeństwa do obecnych ze słowem zwrócił się ks. Marcin Gościk. W swojej homilii zaznaczył analogię między służbą policjanta a służbą Archaniola Michała, który nie bez przyczyny stał się patronem Polskiej Policji. Podkreślił, że to właśnie funkcjonariusze policji w wielu przypadkach powstrzymują ludzi od tragedii. To oni często są pierwsi tam, gdzie dzieje się tragedia ludzka. To oni pierwsi są w miejscach, gdzie żaden człowiek nie powinien się znajdować, ani też doświadczać danej tragedii. To oni nieraz muszą się zmierzyć właśnie z tą ludzką tragedią. Podkreślił, że taka właśnie jest służba policjanta - towarzyszyć w różnych sytuacjach drugiemu człowiekowi. Odzwierciedleniem służby funkcjonariusza, który musi wykazywać się pokorą ducha i oddaniem dla dobra drugiego człowieka, była zacytowana myśl jednego z Ojców Kościoła - Abby Pojmena, żyjącego na przełomie III i IV wieku, który powiedział: „Czym jest pokora ducha i miłość do bliźniego? Jest to odrzucenie własnego pragnienia, postawienie go za sobą, jest to zrezygnowanie ze swoich pragnień i postawienie ich na drugim miejscu, za pragnieniami drugiego człowieka. To jest doskonała pokora i miłość w oczach Boga”.

fot. arch. ks. M. Gościka

Ten szczególny dzień był także okazją do podziękowań, refleksji i wspomnienia tych, którzy czuwając nad bezpieczeństwem obywateli poświęcili własne życie. Jednym z przykładów dochowania wierności Bogu i Ojczyźnie był ks. mjr Wiktor Romanowski, prawosławny kapelan Policji Państwowej w Warszawie, internowany, a następnie rozstrzelany w Katyniu, pogrzebany wraz z innymi oficerami w Miednoje.

Uroczystościom towarzyszyła podniosła atmosfera. Przybyli na nią wyjątkowi goście, wśród których byli: Komendant Główny Policji gen. insp. dr Jarosław Szymczyk, oficerowie kadry kierowniczej różnych szczebli Komendy Głównej Policji oraz pracownicy cywilni.

Po nabożeństwie, arcybiskup Jerzy wręczył Komendantowi Głównemu Policji gen. insp. Jarosławowi Szymczykowi Odznakę Pamiątkową Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego. Natomiast gen. J. Szymczyk ofiarował arcybiskupowi wiązanek kwiatów. Następnie nastąpiło oficjalne odsłonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej, upamiętniającej 100 rocznicę powołania Policji Państwowej.

Na zakończenie do zebranych zwrócił się z podziękowaniem Prawosławny Ordynariusz Wojskowy abp Jerzy, pozdrawiając wszystkich z okazji jubileuszu setnej rocznicy Polskiej Policji, a także życząc Bożego błogosławieństwa w dalszej, ciężkiej służbie ludziom i Ojczyźnie.

Kilka dni wcześniej, w cerkwiach były sprawowane prawosławne nabożeństwa upamiętniające setną rocznicę powołania Polskiej Policji we Wrocławiu, Lublinie oraz Białymstoku. Uczestniczyli w nich komendanci i kadra kierownicza.

Abp Jerzy wraz z ks. Andrzejem Bołbotem wziął także udział we wszystkich uroczystościach centralnych, które odbyły się na Zamku Królewskim, Placu Piłsudskiego z udziałem Pana Prezydenta Andrzeja Dudy, a także na dziedzińcu Belwederskim, gdzie obaj otrzymali pamiątkowe medale wydane z okazji 100 rocznicy Polskiej Policji Państwowej. Medale wręczyła Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji Elżbieta Witek.

ks. Marcin Gościk

75. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego

1 sierpnia br., w 75. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego, arcybiskup Jerzy, Prawosławny Ordynariusz Wojskowy odprawił w siedzibie POWP panichidę (prawosławne nabożeństwo żałobne) w intencji poległych powstańców oraz ofiar powstania.

Już na początku tego heroicznego, ale i tragicznego, zrywu niepodległościowego zginęło wielu mieszkańców Warszawy, w tym wielu prawosławnych. W pierwszych dniach Niemcy rozstrzelali studentów i wykładowców Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Warszawskiego. Zginęli również synowie naczelnego kapelana prawosławnego Wojska Polskiego ks. ppłk Szymona Fedorońko: podchorąży Orest „Fort” i podchorąży Władysław „Sławek”. Na warszawskiej Woli rozstrzelano dzieci i personel prawosławnego sierocińca - łącznie 140 osób. Wraz z nimi zginęli: archimandryta Teofan Protasiewicz, proboszcz parafii św. Jana na

Woli, ks. Antoni Kaliszewicz z rodziną, wikariusz parafii św. Jana na Woli, matuszka Antonina Teodorowicz, żona byłego proboszcza katedry metropolitalnej w Warszawie oraz wielu innych powstańców i cywilnych mieszkańców Warszawy wyznania prawosławnego różnych narodowości.

Powstanie Warszawskie to największy zryw militarny w okupowanej przez III Rzeszę Europie. Walka rozpoczęła się 1 sierpnia 1944r. i trwała 63 dni. Powstanie przyniosło zagładę miastu, śmierć blisko 200 tys. osób oraz wypędzenie pozostałych przy życiu mieszkańców Warszawy.

Marta Łuksza

Obchody setnej rocznicy Polskiej Policji Państwowej w cerkwi katedralnej w Lublinie

W tym roku przypada setna rocznica powstania Polskiej Policji Państwowej. Z tej okazji, w cerkwi katedralnej p.w. Przemienienia Pańskiego w Lublinie, było sprawowane nabożeństwo dziękczynne.

Nabożeństwu przewodniczył proboszcz lubelskiej katedry ks. Andrzej Łoś wraz z duchowieństwem: ks. Andrzejem Bołbotem (kapelanem Komendy Głównej Policji) oraz ks. Marcinem Gościkiem (kapelanem Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie).

Wspólną modlitwę poprzedziło uroczyste wprowadzenie sztandaru Komendy Wojewódzkiej Policji oraz przywitania przez ks. Marcina Gościka zaproszonych gości. Udział w uroczystościach wzięli: Komendant Wojewódzki Garnizonu Lubelskiego inspektor Robert Szewc wraz z zastępcami, komendanci miejscy i powiatowi, Przewodniczący NSZZ Policji asp. sztab. Artur Garbacz, kadra kierownicza KWP w Lublinie, pracownicy cywilni oraz policyjni emeryci. Celebranci oraz zgromadzeni wierni podczas nabożeństwa modlili się za funkcjonariuszy Policji, którzy przez ostatnie 100 lat dbając o bezpieczeństwo, niejednokrotnie z narażeniem życia, wypełniali słowa policyjnej roty.

Po nabożeństwie do zebranych zwrócił się ks. Andrzej Łoś, który podkreślił ciężką i odpowiedzialną służbę, pełnioną przez policjantów każdego dnia. Zwrócił uwagę, iż nie ma większego daru złożonemu Bogu, jak oddanie swego życia za drugiego człowieka.

Na zakończenie ks. Andrzej Bołbot pozdrowił wszystkich z tak pięknym jubileuszem, jakim jest 100. rocznica Polskiej Policji, życząc Bożego błogosławieństwa na kolejne lata służby.

fot. arch. KWP Lublin

Następnego dnia w Chełmie odbył się uroczysty apel kończący wojewódzkie obchody 100. rocznicy powołania Polskiej Policji z udziałem Zastępcy Komendanta Głównego Policji, kadry kierowniczej KWP kapelanów oraz pracowników cywilnych.

24 lipca 1919 roku powołano Policję Państwową, która miała za zadanie stać na straży bezpieczeństwa i porządku publicznego w II Rzeczypospolitej. Nawiązując do tradycji Policji Państwowej, w lipcu 1995 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił dzień 24 lipca – Świętem Policji. Ten rok jest dla wszystkich funkcjonariuszy jednak szczególny, ponieważ przypada w nim jubileusz 100. rocznicy powstania polskiej Policji.

ks. Marcin Gościk

Prawosławna oficer

Jako Rektor-Komendant Akademii Wojsk Lądowych imienia generała Tadeusza Kościuszki, patrzę z radością i dumą na stojących przed nami przyszłych oficerów Wojska Polskiego – powiedział gen. bryg. dr hab. inż. Dariusz Skorupka podczas uroczystej promocji na pierwszy stopień oficerski, która odbyła się na wrocławskim Placu Gołębim 12 lipca br.

Wśród 260 absolwentów Akademii Wojsk Lądowych we Wrocławiu (AWL), w oczekiwaniu na prawo ukazania na naramiennikach upragnionych gwiazdek, stała też ppor. Natalia Fiedoruk. Rodem z Czech Orłańskich w gminie Dubicze Cerkiewne. Urodziła się w Bielsku Podlaskim i tam też skończyła II Liceum Ogólnokształcące z Białoruskim Językiem Nauczania.

Osobiście niezmiernie się cieszę z drogi, którą wybrałam i kolejny raz podjęłam tę samą decyzję. Tak jak u każdego, bywały wloty i upadki, aczkolwiek nie poddawałam się; trzeba pamiętać o celu i iść do przodu, aby mieć w życiu satysfakcję, że robi się to, co się lubi... mówi ppor. N. Fiedoruk.

Historia działań wojennych, opowieści o misjach zagranicznych, widok żołnierzy i ich poświęcenie służbie, dyscy-

plina w domu, filmy i książki wojskowe to były kluczowe sprawy, które skierowały Natalię do wojska.

Wybór padł na Akademię Wojsk Lądowych we Wrocławiu ze względu na specjalizację i specyfikę, jak również stopień oficerski, z którym kończy się tę uczelnię. Znajomość języków obcych, w szczególności angielskiego oraz sprawność fizyczna sprawiły, że rekrutacja zakończyła się pozytywnie. Po 5 latach, szkołę oficerską skończyła jako artylerzystka.

Szacunek dla swoich korzeni i miłość do Boga i Cerkwi pozostały niezmiennie także podczas nauki w AWL. Nie bez znaczenia była to formacja wyniesiona z domu, ukształtowana przez mamę Irenę, zawsze wspierającą i dającą roztropne rady. Duszpasterska opieka i troska ks. płk. Aleksandra Konachowicza, wsparcie słowem i modlitwa za podchorążych, bez

wątpienia przyniosły duchowy plon, o którym zawsze mówiła ppor. Natalia Fiedoruk, a co więcej, dawała temu świadectwo.

Dzień świętych zwierzchnich Apostołów Piotra i Paw-

Przysięga wojskowa duchowieństwa

W piątkowy poranek 19 lipca br., na placu apelowym Akademii Wojsk Lądowych miało miejsce szczególne wydarzenie. Wtedy to odbyła się uroczysta zbiórka z okazji przysięgi wojskowej 37 słuchaczy Oficerskiego Kursu Przeszkolenia Kadr Rezerwy – Korpusu Osobowego Duszpasterstwa.

Wśród przysięgających było 4 duchownych wyznania prawosławnego, posługujących na co dzień w Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej.

Prawosławnego Ordynariusza Wojskowego reprezentował zastępca - ks. płk Aleksy Andrejuk oraz ks. kpt. Tomasz Paszko. W uroczystości uczestniczył również biskup polowy Wojska Polskiego.

Rotę przysięgi wojskowej odczytał Rektor - Komendant AWL gen bryg. dr hab. inż. Dariusz Skorupka, który zwrócił się do składających przysięgę księży słowami: *przysięga wojskowa, to ważny osobisty akt, zobowiązujący każdego żołnierza do rzetelnego i wiernego wypełniania obowiązków wobec Ojczyzny. W słowach rotę przysięgi znajdujemy wartości uniwersalne, które muszą być dla nas - żołnierzy najważniejszym drogowskazem. Pamiętajcie o tym, że w tych kilku zdaniach zawarte są treści zasadnicze, takie jak: Sztandar, Bóg, Honor i Ojczyzna oraz deklaracja poświęcenia życia dla nich.*

Duszpasterskiego błogosławieństwa udzielili: biskup polowy Wojska Polskiego bp gen. bryg. dr Józef Guzdek oraz zastępca ordynariusza Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego ks. płk Aleksy Andrejuk.

ła 2019 roku zostanie w pamięci nas, duchownych, którzy wraz z Rodziną Fiedoruków radośnie i z dumą obejmowaliśmy w braterskim uścisku proszącą o błogosławieństwo Boże ppor. Natalię. Należy pozostać w głębokiej nadziei, iż pozostali czterej prawosławni podchorążowie młodszych roczników, studiujący na AWL, skorzystają z przykładu i wzoru swojej starszej koleżanki. Kształtując się i wzrastając ku etosowi oficerskiemu dla zacności i służbie Rzeczypospolitej, zawsze jednak pozostając wiernym żołnierzem Chrystusowym w Jego Cerkwi. Życzymy Pani podporucznik Natalii Fiedoruk Bożej opieki i ochrony, wraz z następnymi awansami.

ks. Grzegorz Cebulski
kapelan 12 WBOT i KWP Wrocław

Wyróżnieni złożeniem przysięgi na sztandar zostali ks. szer. pchor. rez. Karol Wilkiel, ks. szer. pchor. rez. Marek Januchowski, ks. szer. pchor. rez. Łukasz Krawiec i ks. szer. pchor. rez. Tomasz Kozłowski.

Tego dnia dwóch księży zostało wyróżnionych listem gratulacyjnym za uzyskanie *bardzo dobrych wyników w wykonywaniu zadań służbowych podczas szkolenia podstawowego.*

W imieniu bohaterów uroczystości do uczestników zwrócił się również ks. szer. pchor. rez. Wojciech Kuliński. „Dzisiaj to my, składając przysięgę wojskową, staliśmy się spadkobiercami bogatych i chlubnych tradycji patriotyczno-bojowych naszego narodu. Jesteśmy dumni, że możemy być żołnierzami w pełni oddanymi świętej dewizie: Bóg, Honor i Ojczyzna.”

Szkolenie przyszłych kapelanów wojskowych trwało od 1 lipca do 29 sierpnia. Na pierwszy miesiąc zaplanowano szkolenie podstawowe, zaś na sierpień cykl wykładów i ćwiczeń praktycznych, mających na celu przygotowanie szkolonych księży do egzaminu na oficera w dniach 26 - 28 sierpnia br.

ks. Karol Wilkiel

Powołanie nowych żołnierzy

10 września br., w siedzibie Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego w Warszawie, miało miejsce wręczenie decyzji nowo powołanym żołnierzom korpusu kapelanów.

Jego Ekscelencja, Najprzewielebniejszy Arcybiskup Jerzy, Prawosławny Ordynariusz Wojskowy powołał na mocy rozkazu personalnego Dyrektora Departamentu Kadr nowych kapelanów w korpusie osobowym duszpasterstwa – ks. Rafała Pagóra w stopniu porucznika oraz lektora Tomasza Pieczarkę w stopniu podporucznika.

Z dniem 1 października 2019 r. nowi kapelani rozpoczną czynną służbę duszpasterską jako zawodowi oficerowie Wojska Polskiego. Następnie nowo powołanym żołnierzom została przedstawiona specyfika ich misji i zadań.

- ks. por. Rafał Pagór został mianowany wikariuszem w wojskowej parafii św. Piotra i Pawła oraz delegowany do pracy duszpasterskiej w cerkwi św. Marii Magdaleny w Białymstoku

- lektor ppor. Tomasz Pieczarka został mianowany asystentem w Prawosławnym Ordynariacie Wojska Polskiego z zachowaniem dotychczasowych funkcji oraz powierze-

fol. M. Luksza

niem kolejnych obowiązków, wynikających z obejmowanego stanowiska.

Marta Luksza

Promocja oficerska

W piątek, 9 sierpnia br., na Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie odbyła się promocja oficerska 233 absolwentów pięcioletnich studiów magisterskich Wojskowej Akademii Technicznej, 96 absolwentów Studium Oficerskiego WAT oraz 49 absolwentów SO Akademii Marynarki Wojennej.

Po odczytaniu postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o mianowaniu na pierwszy stopień oficerski, rozpoczął się akt promocji. Aktu mianowania na stopień podporucznika dokonali gen. broni Michał Sikora, I zastępca szefa Sztabu Generalnego WP, gen. dyw. pilot Jan Śliwka, I zastępca Dowódcy Generalnego RSZ oraz gen. bryg. dr hab. inż. Tadeusz Szczurek, Rektor-Komendant WAT. Jako pierwszy oficerskie szlify otrzymał prymus ppor. Stanisław Kaniecki, absolwent Wydziału Nowych Technologii i Chemii.

Uroczystość zaszczyliło swoją obecnością wielu znamienitych gości, m.in. Sekretarz Stanu w MON Tomasz Zdzikot, przewodniczący Sejmowej Komisji Obrony Narodowej poseł Michał Jach, przewodniczący Kręgu Pamięci Narodowej poseł Andrzej Melak, podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć, Rektor-Komendant Akademii Marynarki Wojennej kontradmirał prof. dr hab. Tomasz Szubrycht, przedstawiciele: Sztabu Generalnego WP, Dowództwa Generalnego RSZ, Dowództwa Operacyjnego RSZ, MON i instytucji centralnych resortu, SKW, ABW, SWW, ŻW, duchowieństwa, instytutów naukowo-badawczych, centrów szkolenia sił zbrojnych, Policji, rektorzy zaprzyjaźnionych uczelni oraz liczne grono przyjaciół WAT.

fol. G. Rosiński

Obecny na uroczystości Sekretarz Stanu w MON Tomasz Zdzikot podkreślił, że bycie oficerem Wojska Polskiego to jednocześnie wielkie wyróżnienie i zobowiązanie. „Zdobyliście znakomite wykształcenie. Już dziś stajecie się elitą polskich Sił Zbrojnych. Postanowiliście związać Waszą przyszłość, poświęcić swój talent, zdolności i umiejętności dla dobra Ojczyzny, czyli dla naszego wspólnego bezpieczeństwa. Pokładamy w Was ogromne nadzieje”. Minister Zdzikot odczytał również list Ministra Obrony Na-

rodowej Mariusza Błaszczaka, skierowany do uczestników uroczystości.

Rektor-Komendant WAT mówił o rosnących wymaganiach współczesnego wojska. Zwracając się do absolwentów, dodał: „Jestem przekonany, że sprostacie powierzonym Wam obowiązkom i nie zawiedziecie pokładanych w Was nadziei. Wierzę, że zdobyta wiedza i doświadczenie dadzą Wam siłę i będą trwałym filarem dalszego rozwoju”.

Po złożonym ślubowaniu oficerskim, zgodnie z tradycją Wojskowej Akademii Technicznej, nowo promowani oficerowie odśpiewali „Hymn do miłości Ojczyzny”.

Błogosławieństwa nowo promowanym oficerom udzielili Biskup Polowy Wojska Polskiego gen. bryg. dr Józef Guzdek, reprezentujący Prawosławnego Ordynariusza Wojskowego ks. płk Aleksy Andrejuk i reprezentujący Ewangelickiego Biskupa Wojskowego ks. ppłk Wiesław Żydel.

Odśpiewanie „Pieśni Reprezentacyjnej Wojska Polskiego”, złożenie wieńca na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza oraz defilada pododdziałów zakończyły uroczystość promocji oficerskiej.

ks. płk Aleksy Andrejuk

Powstanie i początki działalności duszpasterstwa wojskowego wyznania prawosławnego w Wojsku Polskim (1919-1921)

W tym roku mija 100 rocznica powstania duszpasterstwa wojskowego wyznania prawosławnego w Wojsku Polskim. W związku z tym warto sobie przypomnieć najważniejsze wydarzenia związane z początkami tej służby.

Utworzenie duszpasterstwa prawosławnego w WP przypadło na okres, gdy Polska toczyła ciężkie walki o niepodległość i granice. W odrodzonym Wojsku Polskim wyznawcy prawosławia stanowili drugą, co do liczebności, grupę wyznaniową. Jak wynika z oficjalnych danych MSWojsk. na początku 1920 roku w Wojsku Polskim służyło 136 oficerów i 2495 szeregowców wyznania prawosławnego. Stosunkowo nieduży odsetek prawosławnych w WP w latach 1918–1920 wynikał z faktu, że pobór do wojska nie dotyczył terenów, gdzie zamieszkiwała ludność prawosławna. Żołnierze wyznania prawosławnego, na równi ze swoimi rodakami innych wyznań, dzielnie i ofiarnie walczyli na froncie. Wśród najbardziej znanych Polaków wyznania prawosławnego biorących udział w wojnie z bolszewicką Rosją można wymienić płk. Juliana Klimowicza, inspektora artylerii DOG Lublin. Wśród jednostek, w których skład wchodziła pokaźna liczba ochotników wyznania prawosławnego, należy wymienić Litew-

ska-Białoruską Dywizję Piechoty. Złożona była ona z ochotników pochodzących z ziem północno-wschodnich. Wśród nich zdarzali się również przedstawiciele narodowości nie polskiej (głównie Białorusini – 2470 osób). Część z nich stanowiły osoby wyznania prawosławnego. W okresie od listopada 1919 do czerwca 1920 r. na terytorium DOG Mińsk działała Białoruska Komisja Wojskowa, która zwerbowała do WP 272 ochotników, z czego 79% stanowili prawosławni.

Mimo że w okresie wojny polsko-bolszewickiej w odrodzonym Wojsku Polskim nie-katolicy stanowili nieliczną grupę, polskie władze wojskowe nie lekcewały ich obecności i starały się zaspokoić ich potrzeby religijne na równi z katolikami. W 1919 r. postanowiono powołać duszpasterstwo wojskowe dla żołnierzy nie-katolików. 28 czerwca 1919 roku Minister Spraw Wojskowych gen. Józef Leśniewski wydał rozkaz o utworzeniu (w ramach Departamentu I Mobilizacyjno-Organizacyjnego) Sekcji Religijno-Wyznaniowej, w skład której wchodził m.in. Referat Wyznania Prawosławnego. Nieco później, 30 października 1919 r., w WP powołano Wojskowy Urząd Duszpasterski Wyznania Prawosławnego. Po ustanowieniu struktury duszpasterstwa prawo- ▶

ks. Bazyl Martysz

ks. Wiktor Kozłowski

ks. Orest Milkow

ks. Józef Dyńko-Nikolski

▶ sławnego dokonano reorganizacji Sekcji Religijno-Wyznaniowej poprzez wyodrębnienie jej (1 marca 1920 r.) ze składu Departamentu I i przemianowanie ją na Samodzielną Sekcję Wyznań Obcych. Natomiast na mocy zarządzenia MSWojsk. z 24 marca 1920 r. nazwę zmieniono na Samodzielną Sekcję Wyznań Niekatolickich. W skład tej struktury wchodził m.in. Główny Urząd Duszpasterski Wyznania Prawosławnego.

Opracowany na przełomie 1919 i 1920 roku projekt organizacji wojskowej służby duszpasterskiej wyznania prawosławnego zakładał, że na czele wojskowego urzędu duszpasterskiego wyznania prawosławnego będzie stał naczelny kapelan, który jednocześnie będzie referentem wyznania prawosławnego w Sekcji Religijno-Wyznaniowej. 25 września 1919 r., na mocy dekretu naczelnika państwa, na stanowisko naczelnego kapelana prawosławnego WP mianowano ks. Bazylego Martysza. Naczelny kapelan wyznania prawosławnego był najwyższym duszpasterzem tego wyznania w WP, podległym pod względem wojskowo-administracyjnym – przez szefa Sekcji Religijno-Wyznaniowej – ministrowi spraw wojskowych, pod względem kościelno-dogmatycznym zaś najwyższemu duszpasterzowi Kościoła prawosławnego w Polsce. Kapelan naczelny miał mieć do dyspozycji pisarza obeznanego w piśmie i lekturze języka cerkiewno-słowiańskiego. W miarę potrzeby w czasie wojny przewidywano powołanie do wojska duchownych świeckich w charakterze kapelanów pomocniczych, w celu niesienia posługi kapłańskiej żołnierzom i jeńcom. Kapelani pomocniczy mieli podlegać w sprawach duchownych naczelnemu kapelanowi wyznania prawosławnego, w sprawach wojskowo-administracyjnych zaś bezpośrednio dowódcom jednostek wojskowych, do których byli przydzieleni. Duszpasterze mieli za zadanie nie tylko pełnienie swej posługi kapłańskiej, lecz również udział w wychowaniu moralnym żołnierzy. Ostatecznie zakres obowiązków i kompetencji kapelanów określał rozkaz MSWojsk. z 4 września 1920 r. Na urządzenie kaplic polowych duszpasterstwa wyznania prawosławnego przyznano 75 tys. marek.

Jako pierwsze wojskowe służby (dziekanaty) duszpasterskie wyznania prawosławnego (w lipcu 1920 r.) powstały przy DOG Lwów, DOG Lublin i DOG Grodno. W 1921 r. powstała komórka duszpasterska przy DOG Białystok. W 1920 r. zatrudniono w wojsku czterech kapelanów prawosławnych. Byli nimi: Wiktor Kozłowski, Józef Dyńko-Nikolski, Dymitr Kozłowski i ks. Orest Milkow. Duchowni ci otrzymali następujące przydziały: Kozłowski – do DOG Lwów i DOG Kraków, Dyńko-Nikolski – DOG Lublin i DOG Kielce, Kozłowski – do DOG Grodno, Milkow – do DOK Białystok. Ponadto w poszczególnych garnizonach i jednostkach, w których znajdowała się pewna liczba osób wyznania prawosławnego, wojsko korzystało z usług księży cywilnych. Zatrudniano ich na zasadzie kapelanów pomocniczych. Pierwsi kapelani pomocniczy pojawili się już w połowie 1920 r. W wyniku porozumienia z władzami kościelnymi udało się zakontraktować – w charakterze kapelanów pomocniczych – w Wilnie ks. Aleksandra Lewickiego i ks. Sawwantiuma Sergijewicza; w Mołodecznie ks. Józefa Morozowa, w Mińsku

ks. Michała Romanowskiego, w Przemyślu ks. Aleksandra Cyganiuka. Z braku kapelanów zawodowych DOG Warszawa, Łódź, Kielce, Poznań i Pomorze miał obsługiwać naczelny kapelan. W momencie zakończenia działań wojennych na froncie polsko-bolszewickim obowiązki duszpasterskie w wojsku pełnili następujący księża:

– DOG Warszawa – Jan Kowalenko (Warszawa), Bazyli Markiewicz (Modlin), Stefan Szamordzin (obóz w Ostrowie Łomżyńskim)

– DOG Łódź – Teodor Walikowski (Łódź), Piotr Biłoń (obóz w Aleksandrowie Kujawskim), Piotr Paszkiewicz (obóz w Piotrkowie Trybunalskim, Częstochowa), Andrzej Karpowicz (Sosnowiec)

– DOG Białystok – Aleksander Żukowski (szpital epidemiczny w Brześciu), Aleksander Leczycki (szpital okręgowy w Grodnie)

– DOG Lwów – Nekandor Nikitinkow (obóz w Łańcucie), Julian Miller (obóz w Pikulicach)

– DOG Kielce – Andrzej Karpowicz

– DOG Poznań – Siemion Wielikanow (Toruń) i Aleksander Bogaczow (obóz w Strzałkowie)

– DOG Pomorze – Eugeniusz Różycki (Tuchola, Płock)

– DOG Kraków – Anatol Wołkowicz (obóz w Wadowicach).

Niektórzy kapłani mieli za sobą praktykę kapelanów w armiach państw zaborczych: rosyjskiej (np. J. Dyńko-Nikolski, J. Kowalenko) i austriackiej (A. Cyganiuk). Na przykład ks. J. Dyńko-Nikolski w latach 1915–1917 był kapelanem 254. Zapasowego Pułku Piechoty, następnie dziekanem 12. Zapasowej Brygady Piechoty Armii Rosyjskiej. Większość kapelanów zawodowych i pomocniczych wykonywała swój zawód w wojsku sumiennie i rzetelnie. Duchowni dali się poznać jako bardzo ofiarni i oddani swojej służbie. Przykładem może być ks. B. Martysz. Na stanowisku szefa duszpasterstwa wyznania prawosławnego duchowny dał się poznać, jako szczerzy patriota i niestrudzony kapelan. Przełożeni nie szczędzili słów pochwały pod jego adresem. W opinii jego bezpośrednich przełożonych ks. Martysz był nie tylko wzorowym organizatorem, bardzo dobrym duchownym i lojalnym obywatelem, lecz również posiadał umiejętności ułożenia pomyślnej współpracy z przedstawicielami innych wyznań, co pozwoliło skutecznie usuwać wszelkie nieporozumienia na tle wyznaniowym w wojsku.

Dużym problemem w działalności służby duszpasterskiej w WP był nieuregulowany status Kościoła prawosławnego w Polsce. Pod względem organizacyjno-kanonicznym był on częścią kościoła rosyjskiego, miejscowe duchowieństwo prawosławne podlegało zaś patriarche moskiewskiemu. W sytuacji, gdy prowadzono działania wojenne, kontakty z patriarchą były utrudnione. Kanony kościelne nakazywały jednak uzyskanie akceptacji przełożonych duchownych na działalność duszpasterską w wojsku. W związku z powyższym, po objęciu stanowiska szefa duszpasterstwa prawosławnego, ks. Bazyli Martysz poczuł się w obowiązku zawiadomić swoich hierarchów o istnieniu duszpasterstwa prawosławnego w WP. W zbiorach Centralnego Archiwum Wojskowego w Rember-

to wie-Warszawie znajduje się brudnopis listu ks. Bazylego Martysza do patriarchy moskiewskiego Tichona. W tym dokumencie duszpasterz wojskowy w sposób szczegółowy informował władzę o organizacji duszpasterstwa wyznania prawosławnego w Wojsku Polskim i prosił o udzielenie błogosławieństwa dla swojej działalności. Bazyli Martysz zaznaczał, że w razie przeprowadzenia mobilizacji na ziemiach wschodnich do WP zostanie wcielonych ok. 50 tys. prawosławnych. Nie wiadomo jednak, czy list ten został wysłany. Jeśli tak – nie wiemy, czy dotarł do adresata. Naczelny kapelan prawosławny WP wystosował również list do bpa białostockiego i grodzieńskiego Włodzimierza (Tichonickiego). Ksiądz Martysz zwrócił się do niego, jako do administratora diecezji warszawskiej i chełmskiej, o zatwierdzenie go na stanowisku szefa służby duszpasterskiej w WP.

Mimo że prawosławnych w Wojsku Polskim było znacznie mniej od katolików, kapelani wojskowi mieli ręce pełne roboty. W celu organizacji życia religijnego i zaspokojenia potrzeb żołnierzy, jeńców i internowanych szef duszpasterza wyznania prawosławnego ks. Martysz, w okresie od wiosny 1920 do lipca 1921 r., odbył trzynastą podróż służbowych odwiedzając m.in. Wilno, Grodno, Białystok, Modlin, Brześć, Łuniniec, Kobryń, Równe, Krzemieniec, Lwów, Przemyśl, Pikulice, Łańcut, Kraków, Wadowice, Poznań, Strzałków, Tucholę, Piotrków, Częstochowę, Sosnowiec, Aleksandrów Kujawski, Toruń. Poza odprawianiem nabożeństw do obowiązków kapelanów prawosławnych należało m.in. prowadzenie akt stanu cywilnego.

Cechą charakterystyczną duszpasterstwa wyznania prawosławnego w 1919-1921 był fakt, że większość osób potrzebujących opieki duszpasterskiej stanowili nie żołnierze polscy, lecz jeńcy wojenni i internowani. Po wstrzymaniu walk, jesienią 1920 r., na terytorium Polski znajdowało się ok. 110 tys. jeńców bolszewickich. Z upływem czasu liczba ta malała: od 76,8 tys. w listopadzie 1920 r. do 18,1 tys. w październiku 1921 r. Ponadto w Polsce znajdowała się pewna liczba internowanych. Były to oddziały rosyjskie, ukraińskie, kozackie i białoruskie, które podczas wojny polsko-bolszewickiej walczyły u boku WP. Wobec faktu, że przeważającą większość jeńców i internowanych stanowili wyznawcy prawosławia, polskie wojskowe duszpasterstwo prawosławne musiało zaopiekować się tymi ludźmi. 2 grudnia 1920 r. minister spraw wojskowych wydał rozkaz nakazujący organizację opieki duszpasterskiej dla jeńców wojennych i osób internowanych. Wkrótce we wszystkich obozach dla jeńców i internowanych urządzono kaplice, kapelanów zaopatrzone w utensylia cerkiewne, wyznaczono stałych księży w charakterze kapelanów pomocniczych oraz zorganizowano nabożeństwa. W 1920 r. opiekę nad obozem internowanych w Dęblinie i szpitalach na terenie DOG Kraków powierzono ks. Pawłowi Iwanowskiemu. Funkcję kapelana w obozach jenieckich w Łańcucie, następnie w Aleksandrowie, pełnił ks. Mikołaj Marenicz. W obozie jenieckim w Szczypiornie przez jakiś czas obowiązki kapelańskie pełnił ks. Jan Korniljew, kapelan z armii gen. Nikołaja Bredowa. Duchowni pełniący posługę kapłańską w obozach posiadali

siedziby: w Warszawie – ks. Stefan Szamordzin (Ostrów Mazowiecki) i ks. Bazyli Markiewicz (Modlin), w Łodzi – ks. Semen Walikowski (Łódź) i ks. Piotr Biłoń (Aleksandrów Kujawski), w Poznaniu – ks. Aleksander Bogaczow (Obóz Jeńców nr 1 w Strzałkowie), na Pomorzu – ks. Eugeniusz Różycki (Obóz Jeńców nr 7 w Tucholi; kompania robocza w Płocku), w Białymstoku – ks. Aleksander Żukowski (Punkt Wysyłkowy Jeńców w Brześciu; szpital epidemiczny) i ks. Aleksander Leczycki (szpital okręgowy w Grodnie), w Krakowie – ks. Anatol Wołkowicz (Obóz Jeńców nr 2 w Wadowicach), we Lwowie – ks. Nikandor Nikitinkow (Obóz Jeńców nr 3 w Łańcucie) i ks. Julian Miller (Obóz Jeńców nr 4 Pikulicach). Na kapelanach prawosławnych w obozach spoczywał m.in. obowiązek prowadzenia ewidencji zmarłych. Duchowni zobowiązani byli do przekazywania dokumentów personalnych zmarłych do Sekcji Wyznań Niekatolickich w celu ich dalszego przekazania rodzinom.

Obsługa jeńców w poszczególnych obozach była zróżnicowana pod względem jakości. Źle była zorganizowana np. opieka duszpasterska w szpitalu polowym (epidemicznym) nr 606 w Brześciu. Tym czasem w bardzo zaawansowanym stopniu rozwinęła się opieka duszpasterska w obozie w Aleksandrowie Kujawskim, gdzie kapelanem (od lutego 1921 r.) był wspomniany wcześniej ks. P. Biłoń. Za sprawą tego księdza utworzono w obozie Bractwo Opieki Matki Bożej, działał chór kościelny, wydawano czasopismo. 5 kwietnia 1921 r. – przy wsparciu metropolity warszawskiego i komendanta obozu – założono cerkiew obozową. Organizowano również cmentarz (kozacka mogiła). 8 lipca 1921 r. obóz w Aleksandrowie Kujawskim odwiedził ks. Bazyli Martysz, który odprawił nabożeństwo w języku ukraińskim w cerkwi obozowej w obecności 5 tys. ludzi.

Reasumując, należy wysnuć wniosek, że w okresie wojny z bolszewicką Rosją duszpasterstwo wyznania prawosławnego dopiero znajdowało się w stanie organizacji. Mimo tego stanu rzeczy zarówno władze wojskowe, jak i kapelani stanęli na wysokości zadania. Duchowni zdołali sprostać powierzonym im zadaniom i potrafili zaspokoić potrzeby swoich współwyznawców znajdujących się w wojsku i obozach jenieckich. W odniesieniu do jeńców bolszewickich znamienne było to, że na pociechę religijną nie mogli oni liczyć we własnej armii, podczas gdy w niewoli zapewniono im godne warunki do organizacji opieki duszpasterskiej. Zakończenie wojny polsko-bolszewickiej, przejście wojska na stopę pokojową i zastosowanie na Kresach Wschodnich poboru powszechnego sprawiły, że od 1921 r. liczba żołnierzy wyznania prawosławnego gwałtownie wzrosła i wyniosła 11% ogółu żołnierzy WP. Duszpasterstwo prawosławne stanęło więc wobec zupełnie nowych wyzwań. Tym samym rozpoczął się kolejny etap w rozwoju duszpasterstwa wyznania prawosławnego w siłach zbrojnych II Rzeczypospolitej. Temat ten wymaga jednak osobnego studium.

1
fot. arch. POWP

2
fot. M. Łuksza

3

4

fot. M. Łuksza (2)

5

fot. A. Wilkiel

6

fot. M. Łuksza

7

fot. ppor. SG A. Mickiewicz

8

fot. A. Wilkiel

Na zdjęciach:

1. Obchody 100-lecia 22 Wojskowego Szpitala Uzdrawiskowo – Rehabilitacyjnego w Ciechocinku (31.05.2019 r.)
2. 75. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego (01.09. 2019 r.)
- 3 - 4. Poświęcenie pierwszej po wojnie Prawosławnej Katedralnej Cerkwi Wojska Polskiego (23.06.2019 r.)
5. Święto prawosławnej parafii wojskowej w Białymstoku (12.07. 2019 r.)
6. Święcenia kapłańskie w warszawskiej katedralnej parafii wojskowej (14. 07. 2019 r.)
7. Kolonie letnie dla dzieci z rodzin mundurowych w Cieplicach (13-20.07. 2019 r.)
8. Przysięga wojskowa duchowieństwa (19. 07. 2019 r.)